

En satans tøs

Teatergruppen Rote Kapelle har i aften præmiere på rockmusicalen »Fanny«, om kvinder, sex og oprør

Af **HENRIK IB JØRGENSEN**

»Fanny« er digtet frit efter Erica Jongs kendte kvinderoman, der i 70'erne blev skrevet som en reaktion på myten om glædespigen Fanny Hill. I Jongs og Rote Kapelles historie bliver Fanny ikke blot en uvidende tjenestepige, der sorgmuntret og mod betaling stiller sit venustempel til rådighed. Hun rejser gennem en barsk eventyrverden og ender som en selvbevidst søroverdrønning.

Selvom navnet Rote Kapelle kunne antyde det, har gruppen ingen forbindelse til nogen bevægelse. Men de bliver ikke fornærmet, hvis man siger de hører hjemme på det, man med et noget udtrådt ord kalder venstrefløjen.

Erica Jongs »Fanny« er en rigtig kvindebog. Som så mange andre ting i 70'ernes kvindekultur benytter den sig af en gammel, sagnomspunden kvindefigur – skabt af en mand – og giver den ny identitet. Befriet for mandchauvenistiske forestillinger og ønsker om kvindeskønheden.

Handlingen ud-piller sig i 16-17-hundredetaliet med fete-rede godsejere, fattigt tyende, stratenrøvere, hekse og ludere i symbolske roller.

I Rote Kapelles nye version af historien er tidsfaktoren dog bevidst opløst. Anakronistiske elementer som tv-apparater, transistorradioer, atombomber og påtrængende miljøproblemer indgår mere eller mindre direkte. Sammen med en moderne rengøringskone, der stykket igennem passer sit arbejde, fører historien videre og kommenterer og påvirker handlingen ved at gå i dialog med skuespillerne og publikum. Ikke helt ulig Bert Brechts episke teater.

Men anakronismen har dog langt fra betydet, at der er skåret ned i de eventyrlige og små-okulte figurer med al deres sataniske vildskab, oprørs-trang og selvbevidsthed.

Blandt dem møder den unge Fanny – der i stykkets start stikker af efter at være blevet voldtaget af sin herre – seksuelle afvigere af næsten enhver afskygning, uimodståelige drømme om en bedre verden og folk, der fremfor alt nægter at acceptere deres stilling som samfundets laveste udskud.

– Rote Kapelle er en meget sammensat gruppe af smede, bistandsbumser, postbude, montricer, rockmusikere og lokalradioaktivister, fortæller en af initiativtagerne – Benedicte Toftegård – der også er en af hovedkræfterne bag bearbejdningen af »Fanny«.

– Vi startede i '84 som en gruppe arbejdsløse typografer og lavede en cabaret om blandt andet ny teknologi. Men gruppen blev senere splittet og tilføjet nye kræfter. Mest på grund af forskelligt ambitionsniveau. Politisk teater er jo for mange noget med socialt samvær og det er også fint nok. Men for os er det også hårdt arbejde, for det skal være godt, for at trænge igennem – specielt nu, hvor kulturen præges af tv-flimmer.

Ideen om at sætte »Fanny« op blev skabt af en fifty-fifty blanding af gammel kærlighed

til romanen og ønsket om at puste liv i en ellers fraværende debat om kvindernes situation i samfundet. Samtidig gjorde det heller ikke noget, hvis stykket brød med nogle lidt for fasttømrede vaneforestillinger om kvindekultur og tabuemner udviklet på venstrefløjen.

– Måske vil nogle blive lidt forarget over sprogbruget og den måde, vi blander rockmusik og sexscener med nonner og munke sammen med ellers meget alvorlige spørgsmål, siger Benedicte Toftegård. Men vil vil gerne overskride grænser og selvom 70'ernes kvindebevægelse ofte glemte at få arbejderkvinderne med i kampen for sexuel frigørelse, skal man heller ikke forherlige eller fastholde tabuemner fordi arbejderklassen gør det.

Rote Kapelle mener, at der mangler nogle til at tage arven op efter Røde Mor og Solvognen. Men »Fanny« giver faktisk også et bud på, hvorfor der er opstået et kulturpolitisk tomrum på venstrefløjen. Siden første halvdel af 70'erne, hvor 68-oprøret blev lagt i mere organiserede rammer og også satte sit præg på den mere etablerede og traditionsrige del af venstrefløjen, har den socia-

listiske lejr haft et temmelig kejtet forhold til kulturlivet. Med få undtagelser stillede kunstnere sig enten op som trækplaster og populariseringsmaskiner for diverse paroler og bevægelser. Eller også gad de bare ikke være med.

– Fanny får to elskere i stykket. Begge er røvere og på en måde en slags venstrefløj. Den ene er en handlingens mand med grove træk og en buldrende talestrøm. Han er ovenikøbet bøsse til at begynde med. Den anden er bisexual, mere teoretisk og intellektuelt anlagt. Men Fanny elsker begge. Måske netop fordi de er hinandens modsætninger. Og det er noget af det, jeg synes venstrefløjen har været dårlig til, siger Benedicte Toftegård: At sæt styrken i modsætningen, istedet for at udvande dem. Giv plads til de sider, der er nødvendige for at have tilstrækkelig styrke. Istedet for at skabe et klaustrofisk klima.

»Fanny« er instrueret af Falk Barentzen. Teksten står gruppen for og musikken spænder over kompositioner af blandt andet Björn Afzelius, Abba, Patti Smith og The Clash. Stykket opføres i medborgerhuset Gimle på Islands Brygge i København og i Kontrapunkt i Ballerup den 14. maj.

Benedicte Toftegård (tv.) sammen med Pernille og Nicoline (th.), som begge er med i Projektet – Nicoline spiller Fanny (Foto: Peter Mark).